

અનુપમની હે અમૃતધારા...!

~ સદ્ગુરુ સાધુ પરમ પૂજ્ય અધિનદાદા

હોળી પર્વ, બ્રહ્મસ્વરૂપ ભગતજી મહારાજનો ૧૯૮મો પ્રાગટ્યોત્સવ
૨ માર્ચ ૨૦૨૬, સોમવાર, તપોભૂમિ બ્રહ્મજ્યોતિ, મોગરી.

‘વંદું પ્રાગજી સદ્ગુરુને’ ભગતજી મહારાજનું નામ પ્રાગજી હતું. તેઓના સમયના ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના ત્રણ શિષ્યો-ભગતજી મહારાજ, જાગા સ્વામીજી અને કૃષ્ણજી અદા. ભગતજી મહારાજ પોતે ‘ગુણાતીત મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ છે’ તેવું માનતા અને એ પ્રમાણે તેઓ જીવતા હતા. અને તે વાત સ્થાપિત કરવા માટે એમની સાથે જેમનું જેમનું પણ હેત-પ્રેમથી જોડાણ થયું તેમને તેઓ તે જ એકડો ઘુંટાવતા. એના પરિપાક સ્વરૂપે બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજને ‘શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના’ વિશેની દઢતા થઈ, અને જેમાંથી આપણે અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાના અનુયાયીઓ બન્યાં. એવા ભગતજી મહારાજનો આજે આપણે સૌ પ્રાગટ્યદિન ઊજવીએ છીએ. ભગતજી મહારાજે પોતાનું ‘સ્વ’ ગુરુ ગુણાતીતમાં ઓગાળી દીધું હતું. તેઓના મહિમાની વાતો કરવા માટે આપણે બહુ ટૂંકા પડીએ, બહુ નાના પડીએ. ભગતજી મહારાજના જીવનના અનેક પ્રસંગોનું આપણે વારંવાર વાંચન કર્યું છે, શ્રવણ કર્યું છે, મનન કર્યું છે અને થોડી મનમાં એવી અભિવાષા ને ભાવના કરી છે કે, જેવા ભગતજી મહારાજ એમના ગુરુ ગુણાતીતને સેવીને એમનારૂપ થઈ ગયા એવું આપણે પણ વર્તમાનકાળે આપણા પ્રગટ ગુરુહરિનું સેવન કરીને, એમના દાસ થઈને, આપણા અસ્તિત્વને એમના શ્રીચરણોમાં અર્પણ કરી શકીએ.

સવારે કહ્યું એમ, શરીરબળ-શારીરિકબળ, મનોબળ, આત્મબળ અને હરિબળ ! હરિબળ-જેનું મેં મારી સમજણ પ્રમાણે અર્થઘટન કર્યું કે, ‘દઢ આશરો !’ બાળમંડળની એક દૃષ્ટાંતકથા છે-‘શરણે છું, શરણે છું.’ અંધારું થઈ ગયેલું એટલે છૂટું પડી ગયેલું, ભૂલું પડી ગયેલું બકરીનું એક બચ્ચું સિંહનાં પગલાં આગળ બેસી ગયું. આખી રાત જુદાં જુદાં હિંસક પ્રાણીઓ આવ્યાં ત્યારે પેલું બચ્ચું સિંહનું પગલું બતાવીને એટલું જ રટણ કરે કે, ‘શરણે છું, શરણે છું.’ છેલ્લે સિંહ પોતે આવે છે ત્યારે પણ પગલું બતાવીને

કહે છે, ‘શરણે છું, શરણે છું.’ વનનો રાજા-શક્તિશાળી પ્રાણી-સિંહને પણ એમ થાય છે કે મારે શરણે છે તો મારાથી મરાય નહીં, મારાથી તો તરાય. તેથી ત્રાડ પાડીને હાથીને બોલાવ્યો અને કહ્યું, ‘આને પીઠ ઉપર બેસાડીને ગામના પાદરે મૂકી આવ, એની માતાથી અને એના ટોળાથી આ બચ્ચું છૂટું પડી ગયું છે.’ એટલે જેને ‘હરિબળ’ કહીએ છીએ અને બીજા શબ્દોમાં કહું છું, ‘દૃઢ આશરો !’ પરમ પૂજ્ય દાદુકાકાનાં કેફ અને મસ્તીની સ્મૃતિ કરીએ કે, ‘મેં કિસકી ઘરવાલી હું ?’ મારો ઘણી કોણ છે ? મારો બાપ કોણ છે ? હું કોને આશરે છું ? હું કોની ઉપાસના કરું છું ? હું જેમને આશરે છું, હું જેમની ઉપાસના કરું છું એ વાતની દઢતા ! એટલે પ્રાપ્તિ તો થઈ છે, પણ એની પ્રતીતિનો અનુભવ પણ આપણને આપણા જીવન દ્વારા થાય ! એવા અનુભવનાં-અનુભૂતિ-પ્રતીતિનાં દર્શનરૂપે આપણા વહાલા ભગતજી મહારાજનું જીવન છે.

બધાં પ્રકારનાં બળોમાં શ્રેષ્ઠ બળ-હરિબળ લેવાનો જે મુદ્દો છે એ જ ભગતજી મહારાજનું જીવન છે. તેઓના શારીરિક બળની વાત તો આપણે સૌ જાણીએ છીએ. તેઓએ દેહભાવના તો કૃપા કરી નાંખ્યા. એમણે ગુરુની આજ્ઞાથી ગુરુની પ્રસન્નતા મેળવવા માટે જે સેવાઓ કરી તે ભક્તિ માનીને કરી, નિર્દોષબુદ્ધિ રાખીને-એટલે કે સિદ્ધાંત સાચવીને કરી એવા અનેક પ્રસંગો ભગતજી મહારાજના જીવનચરિત્રમાં લખાયા છે. જેનાં દૃષ્ટાંત આપણે વારંવાર આપ્યાં છે ને સેવા કરતી વખતે આપણે એ જીવનમંત્રને આપણી નજર સમક્ષ રાખવાનો છે. ૩૦૦ દેગડા પાણી ભરીને આંબાના રોપાને પાવા કે ચૂનાની ભઠ્ઠી પીલવી એવી જાતજાતની શારીરિક સેવાઓ વિશેષ નિર્દોષબુદ્ધિ સાથે કરી છે. અને સાથે ઉપાસનાનો સિદ્ધાંત કે, ‘કર્તા-લર્તા મારા પ્રભુ છે, મને મળ્યા એ મારા ગુણાતીત ગુરુ છે’-એ સિદ્ધાંતની દઢતા ! તો એકને બદલે બે કોથળા ખભે ચઢાવનારા સાથીદાર સંતો કે મુક્તોના કોઈ

ભાવફેરની વાત એમની આગળ કોઈ રજૂઆત કરે તો એને હંમેશાં સવળું જ લે કે, મને એક ફેરામાં બે ફેરાનું પુણ્ય મળે છે. બે ગુણી ચઢાવનારાને તો એમને વિશે ઈર્ષ્યાનો ભાવ હોય કે, ‘ગુરુનો બહુ વહાલો છે અને લાડકો થઈને ડાહ્યો થવા જાય છે તો લે’-એમ કરી બે ગુણી ચઢાવે. કદાચ એવા ભાવથી પણ એકને બદલે બે કોથળા જ્યારે એમના ખભે નંખાયા ત્યારે પણ સાથી મુક્તોને વિશે નિર્દોષબુદ્ધિ રાખીને સેવા કરી. અને નિર્દોષબુદ્ધિ રાખવાનું કારણ-મારા ગુરુ, મારા પ્રભુ જ એને વર્તાવી રહ્યા છે ! તો ઉપાસનાના સિદ્ધાંતે સહિત શરીરબળનો સદ્દુપયોગ તો કર્યો, પણ સાથે સાથે આ સિદ્ધાંત પ્રમાણે પોતે જીવીને આપણને સર્વને એ સિદ્ધાંત પ્રમાણે જીવવાની પ્રેરણા આપી.

ઉપાસનાનાં પાંચ પગથિયાંમાંનું એક સ્ટેપ-મારા જીવનમાં મને જે મળ્યા છે એ જ ભગવાન મારા માટે સર્વોપરી છે. ‘સર્વોપરી, સર્વવ્યાપી, સર્વ નિયંતા, સમ્રાટ પ્રભુની સેવામાં હું સમર્પિત થવા માટે આવ્યો છું.’ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ ભગતજી મહારાજને કહ્યું કે, ‘આ જ્ઞાન થોટમોટિયું નથી, એ જો શીખવું હોય અને સિદ્ધ કરવું હોય તો બધું મૂકીને અહીંયાં મારી પાસે રહેવા આવી જાવ અને હું કહું એમ કરો.’ તો એ પહેલી શરતથી તેઓએ સંપૂર્ણપણે શરણાગત થઈને, ગુરુની સર્વોપરી સત્તાનો સ્વીકાર કરીને તેઓનું શરણું સ્વીકાર્યું ! ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એમની એક વાતમાં કહ્યું છે કે, ‘આ દેહ ૭૦-૮૦ વરસ રહેશે...’ આપણે પ્રભુની રીતે પ્રભુનું કાર્ય કરવા માટે, ગુરુની રીતે ગુરુને પ્રસન્ન કરવા માટે આ તંત્રને વાપરવાનું છે. તો એમના શરણે રહીને, એમની આજ્ઞાનું પાલન કરતાં કરતાં આપણું તંત્ર પણ ધીરે ધીરે ધીરે શુદ્ધ, પવિત્ર અને દિવ્ય બનતું જાય છે. તો આ દેહનો શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ દેહના ભાવથી ઉપર ઊઠીને બ્રહ્મભાવમાં જવા માટેનો છે-એ ગુણાતીતાનું મિશન છે. એને બીજા શબ્દોમાં ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એક વાતમાં કહ્યું છે કે, ‘આપણો જન્મ બે વાત સિદ્ધ કરવા સારુ થયો છે, એક અક્ષરરૂપ થવું અને બીજું પુરુષોત્તમમાં જોડાવું.’ ભગતજી મહારાજે અહીંથી જ એકડો માંડ્યો કે, ‘આપણો જન્મ અક્ષરરૂપ થઈ પુરુષોત્તમમાં જોડાવા માટે છે.’ તો જ દેહને આ રીતે વાપરી શકાય, દેહના ભાવને પરિવર્તિત કરીને બ્રહ્મભાવ સુધી પહોંચાડી શકાય.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એમને એવા આશીર્વાદ આપ્યા હતા કે, ‘મારા આશીર્વાદ છે, તમે મુંબઈ જાવ અને ૬૦ હજાર રૂપિયા કમાશો.’ પણ ત્યારે જન્મીને શું કરવાનું છે, એ મૂળભૂત મુદ્દો એમને દઢતાથી સમજાઈ ગયો હતો. કમે કમે કમે ગુરુ ગુણાતીતે જે જે આશીર્વાદ આપ્યા અને એમની પાસે બીજા બધા જ્યારે ફરિયાદ લઈને આવ્યા ત્યારે ગુણાતીતાનંદ સ્વામી એમ કહે છે કે, ‘હું શું કરું ? હાથ છૂટી બલાની માફક આ પ્રાગજી ઉપર હું રાજી થઈ ગયો છું.’ એટલે એક એવું કોઈ કારણ કે કોઈ એક એવો પ્રસંગ આપણે દર્શાવી ના શકીએ કે, આને કારણે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ રાજીપો આપ્યો, પ્રસન્નતા આપી. આપણે એમના જીવનને અને એમના જીવનના પ્રસંગોને આ રીતે જોતા જઈએ તો તેઓએ શરીરનો પૂરે પૂરો ઉપયોગ પ્રભુનું કાર્ય કરવા માટે

ગુરુની આજ્ઞામાં યાહોમ કરીને દેહભાવના કૂચેકૂચા કરી દીધા. એટલે કહ્યું કે, ભગતજી મહારાજની વાત કરવા માટે આપણે બહુ નાના પડીએ. પણ છતાંય આજે એમનો પ્રાગટ્યદિન છે તો એમના જીવનપ્રસંગોને વાગોળીએ તો એમાંથી આપણને કંઈક બળ અને પ્રેરણા મળે.

બીજું બળ છે મનોબળ ! ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ વાત કરી કે, ‘કેટલાકને મન રમાડે છે ને કેટલાક મનને રમાડે છે તે વાત નિત્ય વિચારવી.’ ભગતજી મહારાજે મનોબળ પ્રાપ્ત કરવા માટે પોતાના ગુરુના વચનનો જ આધાર લીધો છે. મન આપણને રમાડે કે આપણે મનને જીતીને એને પ્રભુના કામમાં, ગુરુની આજ્ઞામાં પરોવવું છે તે જોવાનું છે. ગુરુ હરિ સાહેબદાદા માટે પપ્પાજીએ એમ કહ્યું કે, ‘જશુભાઈ તો મન વગરના પુરુષ છે.’ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને કહ્યું છે કે, ‘અમને મનુષ્ય જેવા ન માનવા અને દેવ જેવા પણ ન માનવા, પણ મન વગરના માનવા.’ મનોબળ મજબૂત રાખવા માટે મારા ગુરુએ શું કહ્યું છે ? મારા પ્રભુએ શું કહ્યું છે ? એ વાતનું સતત અનુસંધાન રાખવું. ‘આ વાતનો વિચાર નિત્ય કરવો’ એવી ટકોર આપણને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કરી છે.

શારીરિક બળ અવશ્ય જરૂરી છે-‘પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા.’ શરીર સારું હશે તો આ લોકની પાંચેય ઈન્દ્રિયોના માધ્યમ દ્વારા લેવાનાં બધી જ પ્રકારનાં સુખ આપણે લઈ શકીશું. અને એનાથી આગળ, સંતની કૃપાથી ભગવાનનું સુખ આપણે જે પામવાના છીએ તેના માટે પણ શરીર નિરોગી હોવું જોઈએ એ પ્રાથમિક વાત છે. એટલે સંપ્રદાયના નિયમ પ્રમાણે આહાર અને વિહારની પણ મર્યાદા ને સંયમ હોવાં જરૂરી છે. અને આમાં નિયમપાલનની દઢતા-એ દઢ મનોબળની સાથે જોડાય છે.

આવા ભગતજી મહારાજના અદ્ભુત પ્રસંગો છે ! વડતાલના સમૈયામાં એક ભક્ત આવતા હતા. એને ગામના ભક્તોએ કહ્યું કે, ‘પ્રાગજી ભક્ત તમને મળે તો અમારા તરફથી ‘જય શ્રી સ્વામિનારાયણ’ કહેજો.’ પેલા ભાઈ કહે, ‘હું પ્રાગજી ભક્તને ઓળખતો નથી, તેમને કેવી રીતે ઓળખવા ?’ તો કહે, ‘ઘણા બધા માણસોની વચ્ચે જેમનું અપમાન થતું હોય, છતાં જેમના મુખારવિંદ પર પ્રભુપ્રામિની, ગુરુવચનના પાલનની અલમસ્તાઈ હોય, એમાં સહેજ પણ ઝાંખપ ના હોય, જેઓ સદાય હસતા ને પ્રસન્ન હોય તે પ્રાગજી ભક્ત ! સાધુતાનું, દેહના ભાવને જીતવાના ભાવનું, મનને જીતીને સંયમમાં રાખવાનું, મંદિરમાં છું, ભક્તોની વચ્ચે છું તો માન મળે કે અપમાન મળે ત્યારે મારાં વિચાર-વાણી-વ્યવહાર કેવાં હોવાં જોઈએ એવી સ્થિરતાનું દર્શન-પ્રાગજી ભક્તની ઓળખાણ તરીકે પેલા ભક્તોએ પેલા અજ્ઞાણ્યા ભક્તને વર્ણવ્યું. કહ્યું કે, ‘જેમનું અપમાન થતું હોય, છતાંય પણ જે હસતા હોય, પ્રસન્ન હોય તો જાણજો, ઓળખજો કે એ પ્રાગજી ભક્ત છે, અને એમને અમારા દંડવત્ પ્રણામ કરીને ‘જય શ્રી સ્વામિનારાયણ’ કહેજો.’ કોઈ પણ વ્યક્તિને ઓળખાવવી હોય તો ઘણી બધી રીતે ઓળખાવાય. પણ આ તો કહે, ‘તમે જ શોધી લેજો.’ કેવી રીતે શોધી લેજો ? તો એ જીવતા જ એવી રીતે હશે, એમનું વર્તન જ એવું હશે કે જે બીજાથી નોખા પડતા હશે. અને

એવા જે બીજાથી નોખા પડતા હોય અને જેમનું આવું બ્રહ્મસમાધિનું-સ્થિતપ્રજ્ઞ અવસ્થાનું જીવન-વર્તન હોય એ પ્રાગજી ભક્ત હશે, એમને દંડવત્ પ્રણામ કરજો.

પોતાના ગુરુ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીજી એ મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ છે અને અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાના સિદ્ધાંતની જે વાત ને દઢતા ભગતજી મહારાજ કરતા હતા તે, તે સમયના સંતો અને ભક્તો હજુ ગ્રહી નહોતા શક્યા, પચાવી નહોતા શક્યા. તો વિચાર કરો અને પોતાની જાતને વિશે ધન્યતાનો ભાવ કરો કે, આજે આપણે એમનો ૧૯૮મો પ્રાગટ્યદિન ઊજવીએ છીએ ત્યારે શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની વાતો ગાઈ-વજાડીને કહી શકીએ છીએ. ૧૦૦-૧૫૦ વર્ષના સમયમાં કેટલું પરિવર્તન થઈ ગયું !

પરમહંસોએ કીર્તનમાં ગાયું છે એમ, ‘મારા જેવો બીજાને ભાવ્યશાળી માનવો એવી ભૂલ કરશો મા.’ એટલે પોતાની જાતને માટે ધન્યતા અને આનંદનો ભાવ લાવવા માટે આપણને આ જે સત્સંગ પ્રાપ્ત થયો છે, આપણી શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની શુદ્ધ સમજણ દઢ કરવા માટે ગુરુહરિ સાહેબદાદાએ અત્યંત અનુગ્રહ કરીને ‘ઉપાસના કથામંગલ’ ગ્રંથની વાતોનો અદ્ભુત શ્રવણલાભ આપણને પ્રાપ્ત કરાવ્યો છે-એ વર્તમાનકાળે આપણને મળેલી પ્રાપ્તિ છે ! આપણે એ વાતને જેમ જેમ સમજતા જઈશું, સ્વીકારતા જઈશું, આપણા જીવનમાં અપનાવતા જઈશું, આચરણમાં લાવવાનો થોડો ઘણો પણ હાંહાંગડથલરૂપ પ્રયત્ન કરીશું તો એના પરિણામે ત્રીજા બળ-આત્મબળની પ્રાપ્તિ થશે. શારીરિક બળ, મનોબળ અને ત્રીજું આત્મબળ ! આત્મબળ એટલે શરીર-દેહના ભાવથી ઉપર ઊઠી આત્માના ભાવમાં જીવવું. ‘હું દેહ નથી, હું તો આત્મા છું, અક્ષર છું અને મારે વિશે પરમાત્મા-પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમ નારાયણ સાક્ષાત્ નિવાસ કરીને રહ્યા છે’-આવી આત્મબળની વાત પણ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કરી છે.

ભગતજી મહારાજના સમયમાં સત્સંગની સભામાં અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની વાત કરે તો ઉપદ્રવ થતો. ચાલુ પ્રવાહથી નોખી વાત હતી. અને ત્યારે ભગતજી મહારાજને સત્સંગમાંથી વિમુખ પણ કરવામાં આવ્યા હતા. એમની વાત સાંભળવી નહીં, એમને સભામાં બોલવાનો મોકો આપવો નહીં-એવા એમના પર ઘણા બધા પ્રતિબંધો લગાવવામાં આવ્યા. ઘણી બધી રીતે એમનાં અપમાન, તિરસ્કાર કરવામાં આવ્યાં. પાછાં દરજીની નાતના એટલે તે વખતના વર્ણાશ્રમની દૃષ્ટિએ પણ એમને ઘણાં અપમાનો સહન કરવાં પડ્યાં. ત્યારે એમણે એમ કહ્યું, ‘ઉપરથી ખુદ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન પોતે આવે અને મને વિમુખ કરે તો પણ હું વિમુખ થાઉં એવો નથી.’-આ આત્મબળ ! કેટલો બધો જબરજસ્ત આત્મભાવ ! આજે મને જે વિમુખ કરી રહ્યા છે એને પણ મારા પ્રભુ જ વર્તાવી રહ્યા છે. પછી ઉપરથી આવીને પ્રભુ મને વિમુખ કરે એમ નહીં, પણ આ મારી સાથેના સમકાલીન લોકો સૌ પોતપોતાની સમજણ પ્રમાણે જે રીતે જીવી રહ્યા છે, તેઓ મને વિમુખ કરે પણ હું વિમુખ થાઉં એવો નથી. મારો જે સિદ્ધાંત, મારી જે દૃષ્ટિ, મારો જે

અભિગમ-એ હંમેશાં હકારાત્મક છે, ગુરુ તરફ છે, પ્રભુ તરફ છે ; કોઈના કહેવાથી એમાં કાંઈ ફેર પડવાનો નથી.

આવી દશાનાં દર્શન તો નરસિંહ મહેતા જેવા ભક્તે કરાવ્યાં છે. નરસિંહ મહેતા હરિજનવાસમાં કીર્તન કરવા ગયા એટલે નાગર બ્રાહ્મણોએ એમને નાત બહાર મૂક્યા. તે સમયે નરસિંહ મહેતાએ કીર્તન કરીને એમ ગાયું કે-‘એવા રે અમો એવા રે એવા, વળી તમો કહો છો તેવા રે ; ભક્તિ કરતાં જો ભ્રષ્ટ કલેશો તો, કરશું દામોદરની સેવા રે...’ નાતમાં રાખવા હોય તો રાખો, ના રાખવા હોય તો ના રાખો, પણ મારો દામોદર પ્રત્યેનો જે ભક્તિભાવ છે, જે નિષ્ઠા છે, જે આશરો છે અને જે મારા જીવનનું સર્વસ્વ છે ; એમાં કશો ફેર પડશે નહીં.-આવી હિંમત એટલે આત્મબળ ! શાસ્ત્રીજી મહારાજના જીવનચરિત્રમાં પણ આવા અનેક પ્રસંગો છે. કોઈ પ્રસંગે એમણે એમ કહ્યું છે કે, ‘આ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના માટે મુંડાવ્યું છે.’ કોઈકે એમ કહ્યું કે, ‘તમારા આસન ઉપર-વ્યાસપીઠ ઉપર બેસીને પેલો આવી કથા કરે છે.’ ત્યારે કહે, ‘જો અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની વાત કરતો હોય તો મારા માથા ઉપર બેસીને કરે તો પણ એ મને માન્ય છે.’-આ બધા શબ્દો-જે સિદ્ધાંત, જે ઉપાસના જેમના દ્વારા પ્રાપ્ત થઈ છે તે ગુરુના પ્રગટ સ્વરૂપના વિશેનો શાસ્ત્રીજી મહારાજનો ભાવ દર્શાવે છે.

અને ચોથી વાત-હરિબળની ! હવે આ બધું જે કંઈ પણ થયું છે, થઈ રહ્યું છે તે મને મળ્યા તે મારા સર્વોપરી પ્રભુ, મારા ઈષ્ટદેવ જ મારા જીવનમાં કરી-કરાવી રહ્યા છે. કર્તા-હર્તા મને મળ્યા તે મારા પ્રગટ ગુરુહરિ જ મને, હું છું એ ભૂમિકાથી આગળ લેવા માટે, વધારવા માટે કરી-કરાવી રહ્યા છે. પોતે પણ કરે છે અને બીજાંને પ્રેરીને બીજાંના દ્વારા પણ કરાવે છે.

મહારાજના વખતમાં સત્સંગમાં ‘ન્યાલકરણ’ એવો એક શબ્દપ્રયોગ થતો. મેં માંચ્યું, મેં ધાર્યું, મેં ઈચ્છ્યું-એ પ્રમાણે મળ્યું તો ‘ન્યાલ’ કરી દીધા ! પણ મેં માંચ્યું, મેં ઈચ્છ્યું, મેં ધાર્યું, મેં કહ્યું એ પ્રમાણે થવાને બદલે બીજું કંઈક જુદું જ થયું હોય ત્યારે હકારાત્મક રહી હંમેશાં પ્રભુ સન્મુખ રહેવાની વાત ભગતજી મહારાજે એમના જીવન દ્વારા સમજાવી. જ્યારે કર્તા-હર્તાપણાના ભાવમાં આપણે હારી જઈએ છીએ, ચૂકી જઈએ છીએ ત્યારે વગર કર્યા આપણે વિમુખ જ છીએ અને જો આપણે કર્તા-હર્તાપણાના ભાવમાં જાગ્રત રીતે રહેવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે તો એના પરિણામે, પરિણામ જે આવે છે તે અંતે એવું કહું આવે છે કે આપણને પ્રભુ, ગુરુ સુખદ અનુભવની પ્રાપ્તિ કરાવે છે.

ભગતજી મહારાજે એમના ભક્તોને એક પત્રમાં લખ્યું કે, ‘આવોને તો નિરાંત કરીને આવજો.’ તમે પ્રગટ બ્રહ્મસ્વરૂપ એવા ગુરુનો સમાગમ કરવા માટે આવો છો, એમનાં દર્શન કરવા માટે આવો છો, એમની વાણીનું શ્રવણ કરવા માટે આવો છો. એટલે તેઓ ટકોર કરે છે કે, ‘મહુવા આવો છો તો નિરાંત કરીને આવજો.’ આપણે ગુરુહરિ સાહેબદાદાનો ખૂબ ખૂબ આભાર માનીએ. એક દિવસને બદલે ચાર દિવસના કાર્યક્રમ કર્યા. અને જેઓ ચાર દિવસ માટે નિરાંત કરીને આવ્યાં છે એમને દર્શનની ધન્યતાનો આનંદ થાય છે ! આપ સર્વને અમારા સૌ સંતોના હૃદયપૂર્વકના ભાવભર્યા જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !